

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג: **תמצית ההשערות**: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סודר שנהלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עמירה. שגגה = שחכה: תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עמירה. שגגה = שחכה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתושב"ע פ.

1.1 מאמר מה: בענין לחמי תודה

ויקרא צו ז,יא: וְזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה:

ויקרא צו ז,יב: אם על-תודה יקריבנה וְהקריבו על-זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: לא נאמר מספר חלות מצות מכל אחד משלושה הסוגים. בשני סוגים מראשונים לא נאמר שם החומר לעשיית חלות המצות. לא נאמר נפח החומר לכל סוג מצות. לא נאמר האם המצות בכל סוג שוות בנפחן ביניהן.

ויקרא צו ז,יג: על-חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על-זבח תורת שלמים: לא נאמר מספר חלות לחם חמץ. לא נאמר שם החומר, לא נאמר נפח החומר, לא נאמר האם לחמי התודה שוים בנפחן ביניהם.

ויקרא צו ז,יד: והקריב ממנו אחד מכל-קרבן תרומה לה לפניה היתק אתדם השלמים לו ויהנה:

ויקרא צו ז,טו: ובשר זבח תורת שלמים ביום קרבנו יאכל לא-יגיד ממנו עד-בקר: לא מדבר מענין הכנת לחמי התודה.

ויקרא אמר כג,טז: עד מן-מחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה לה:

ויקרא אמר כג,יז: ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרונים סלת תהלינה חמץ תאפינה בכורים לה:

במדבר קרח יח,כו: ואל-הלוים תדבר ואמרת אליהם

כי-תקחו מאת בני-ישראל את-המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם

והרמתם ממנו תרומת ה' מעשר מן-המעשר:

(וי' צו ז,יב) אם על-תודה יקריבנה וְהקריבו על-זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: (וי' צו ז,יג) **על-חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על-זבח תורת שלמים:**

[בבלי מנחות עז:ב] [מתני' פ"ז מ"א]. התודה היתה באה חמש סאין ירושלמיות שהן שש מדבריות, שתי איפות. האיפה שלש סאין, עשרים עשרון, עשרה לחמץ ועשרה למצה; **[דף עז ע"א]** עשרה לחמץ, עשרון לחלה; ועשרה למצה, ובמצה שלש מינין: חלות, רקיקין, ורבוכה, נמצאו שלשה עשרונים ושליש לכל מין ומין, ושלוש חלות לעשרון.

(4 לוג לקב, 6 קב לסאה, 3 סאין לאיפה. המכילה גם 10 עשרונים)

[רש"י כתי' מנחות ע"ז,ב] ולרביעית שמן שבתודה, דבתודה הוה בה חצי לוג ואותו חצי לוג חוצה חציו לרבוכה וחציו לחלות ורקיקין כדאמרין לקמן בפרק שתי מדות. אלמא בשתי ידות (שתי שליש מנפח הסולת) שבמצה של תודה דהיינו חלות ורקיקין לא הוה בהו אלא רביעית ובגזירות דהוי בה חלות ורקיקין ולא רבוכה הוי ביה נמי רביעית שמן, דהיינו שתי ידות (שתי שליש מנפח הסולת) כמצה של תודה.

- לחמי תודה באים 2 עשירית האיפה (6 סאין) מ-3 סאים מביאים לחמי חמץ ומ-3 סאים מביאים לחמי מצות מחולקים לג' קבוצות חלות מצות, רקיקי מצות, סולת מרבכת מצות.
- 1/8 הלוג לשים עמם את חלות מצות
 - 1/8 הלוג לרקיקי מצות לשים ואופים רקיקים ואחר אפייתן מושחן בשמן.
 - 1/4 הלוג סולת מרבכת מצות היינו חולט בצק ברותחין, אופה קצת ואח"כ קולה אותה בשמן האלפס.

[בבלי מנחות עז:ב] [מתני' פ"ז מ"ב]. מכולם היה נוטל אחד מעשרה תרומה, שנאמר: **(וי' צו ז,יז) והקריב ממנו אחד מכל-קרבן**

תרומה לה, – **אחד** – שלא יטול פרוס, **מכל-קרבן** – שיהו כל הקרבנות שוות, שלא יטול מקרבן על חבירו, לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה, והשאר נאכל לבעלים.

גמ'. תנו רבנן: (וי' צו ז,יז) והקריב ממנו – מן המחובר (רש"י כל החלות ביחד בשעת תרומה), **אחד** – שלא יטול פרוס, **מכל-קרבן** – שיהו כל הקרבנות שוות, שלא יטול מן הקרבן על חבירו.

(וי' צו ז,יז) והקריב – קדמא בתפקיד תנאי מוקדם להפרשה שיהיה מן המחובר – ע"פ **[רש"י]** מן המוקף

(וי' צו ז,יז) אחד – טעם פשטא מוצע לומר בתפקיד יחיד – מאוחד בסיס לדרשה שלא יטול פרוס.

(וי' צו ז,יז) מכל-קרבן – זקא-קטן בתפקיד שני למודים **(למוד א)** מקף כבורר בין קרבנות לא שוים ובין שיהו כל הקרבנות שוות, **(למוד ב)** מקף כבורר בין שיטול מקרבן על חבירו ובין שלא יטול מקרבן על חבירו, (כגון לחם מפלוני במקום מלחם שלו)

תרומה לה' – איני יודע מכמה היא, הריני דן: נאמר כאן תרומה ונאמר בתרומת מעשר **(במדבר קרח יח,כו)** תרומה, מה להלן אחד מעשרה, אף כאן אחד מעשרה; או כלך לדרך זו: נאמר כאן תרומה ונאמר בכבורים תרומה, מה להלן אין לה שיעור, אף כאן אין לה שיעור? נראה למי דומה, דנין תרומה שאין אחריה תרומה מתרומה שאין אחריה תרומה, ואל יוכיח בכורים שיש אחריהן תרומה; או כלך לדרך זו: דנין תרומה הנאכלת במקום קדוש מתרומה הנאכלת במקום קדוש, ואל תוכיח תרומת מעשר שנאכלת בכל מקום? תלמוד לומר: **(וי' צו ז,יז) ממנו אחד מכל-קרבן תרומה לה'**, וכתוב בתרומת מעשר **(במ' קרח יח,כו) ממנו**

תרומת ה' לגזירה שוה. למדנו לתרומה שהיא אחד מעשרה, אבל איני יודע מכמה היא חלה, הריני דן: נאמר כאן לחם ונאמר להלן בשתי הלחם לחם, מה להלן עשרון לחלה, אף כאן עשרון לחלה; או כלך לדרך זו: נאמר כאן לחם ונאמר בלחם הפנים לחם, מה להלן שני עשרונות, אף כאן שני עשרונות? נראה לפי שוטה, דנין מנחה הבאה חמץ עם הובח, ואל יוכיח לחם הפנים שאינו בא חמץ עם הובח; או כלך לדרך זו: דנין מנחה הבאה מארץ חוצה לארץ מן החדש ומן הישן ממנחה הבאה מארץ חוצה לארץ מן החדש ומן הישן, ואל יוכיחו שתי הלחם שאין באות אלא מן החדש ומן הארץ?

למטרת יצירת כתוב שיוליד לגזרה שוה טעמי הכתוב **(וי' צו ז,יז) ממנו אחד מכל-קרבן תרומה לה'** מוטעם מהפך פשטא וכוונתו להוציא את המלים **(וי' צו ז,יז) אחד מכל-קרבן** ומתקבל כתוב **(וי' צו ז,יז) ממנו ... תרומה לה'** המקביל מאד לכתוב **במ' קרח יח,כו) ממנו תרומת ה'** לגזירה שוה.

[בבלי מנחות עז:ב] (הגמרא מחפשת מקור מניין שבלחמי תודה מפריש אחד מתוך עשר לקרבן מכל סוג של לחמי תודה (חמץ,מצה, רקיקין, רבוכה), וכן מניין שנפח חלת חמץ הוא עשרון, וכן שמצה, רקיק, רבוכה כל אחד שליש עשרון) תלמוד לומר: **(וי' אמר כג,יז) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתיים**, שאין תלמוד לומר **תביאו**, ומה תלמוד לומר **תביאו** (יתור המלה לדרישה שכל מקום שמביא מחמץ, החלה תהיה בנפח עשרון כמו בשתי הלחם של שבועות) ? שכל מה שאתה מביא ממקום אחר (למצווה אחרת שיש בה הקרבת חמץ) הרי הוא כזה, מה להלן (בשתי הלחם חמץ לשבועות) עשרון לחלה, אף כאן (בלחמי תודה) עשרון לחלה (חמץ).

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טו"ר) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשפ"ג: **תמצית ההשערות**: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תבר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרףא – שנוי /או רבוי /או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מרכא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; תבר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק 1 – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ...; זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא לימוד פרטיי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שיעור, מחיצה, עמירה, שגגה = שחכה: **תלישא-גדולה = תלישא** – דרוש בפסוק ולפניו שיעור, מחיצה, עמירה, שגגה = שחכה: **פזר** – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

אי מה להלן שני עשרונות אף כאן (בתודה) שני עשרונות (רבינו גרשון) שבתודה יקריב אחד משתיים ולא מתוך עשר, (רש"י כתי"ב) שתיים מתוך עשר)? תלמוד לומר: תהלינה. למדנו (רש"י מיתור אות יו"ד) (בשבועות למד) עשרה לחמץ, עשרה למצה מנין? תלמוד לומר: (וי צו ז,ג) על-חלת לחם חמץ, נגד חמץ הבא מצה. נמצאו עשרים עשרונות לחמי תודה, עשרה לחמץ ועשרה למצה. יכול עשרה שבמצה לא יהו כולן אלא ממין אחד? תלמוד לומר: (וי צו ז,יא) אם על-תודה יקריבנו והקריבו על-זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן וקריבו מצות משתיים בשמן וכלת מרפכת חלת בלולת בשמן.

ויקרא אמר כגז: ממושבתים תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהלינה חמץ תאפינה בכורים לה:

(וי אמר כגז) עשרנים סלת תהלינה – פעמיים זקף-קטן בין שני קיסרים (כאן סלוק ... אתנה) בתפקיד כהקש או בנין אב **[רש"י מנחות עז:ב]** ... מה תלמוד לומר **וי אמר כגז** **תביאו** שהרי כבר נאמר **(וי אמר כגז) והקרבתם מנחה חדשה לה:** ומצי למימר **(וי אמר כגז) ממושבתים ... לחם תנופה** ומה תלמוד לומר **תביאו** שכל שאתה מביא ממקום אחר (למעשה רק בלחמי תודה) כעין זה חמץ ועם הזבח יהיו כזה. **(הקש)** הוא שלחם חמץ של תודה יהיה בנפח סלת של לחם חמץ של שבועות, שנדון בכתוב (זה)

(וי אמר כגז) והקרבתם מנחה חדשה לה: (מנחה זאת מפורטת ב) **(וי אמר כגז) ממושבתים תביאו לחם תנופה**. בגלל הרצף הזה, מלת **תביאו** יתירה

מוצע לומר שיש כאן כעין מדה י"א מל"ב מדות "סודר שנחלק", בקריאה עד הפסק ללא מלת **תביאו** הקריאה תהיה **(וי אמר כגז) והקרבתם מנחה חדשה לה:** (מהיכן) **(וי אמר כגז) ממושבתים** בלי **תביאו** אבל עם פסק בתפקיד כעין טעם קיסר (סלוק) בקריאה ללא פסק ילמד לגופו של הנושא **(וי אמר כגז) ממושבתים** (קדמא ואולא כרמו ללמוד בכלל ופרט, וקדמא ואולא במלה אחת בתפקיד שוויון, למשל מכל מקום בארץ ישראל) **תביאו לחם תנופה**

[רש"י מנחות עז:ב] תלמוד לומר **תהלינה** - יתירה לרבייא היא ואף על גב דכתיב בשתי הלחם, יליף לתודה דאם אינו ענין לב'

הלחם דהא כתיב **שני עשרנים** תנהו ענין לחמץ שבתודה דליהו עשרה עשרונים.

למדנו י' לחמץ - משתי הלחם שהוא חמץ **תהלינה** בחמץ כתיב י' (שניה), למצה מנין?

לחמי חמץ שיעורן נלמד משתי הלחם שנאמר **(וי אמר כגז) ממושבתים תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים סלת תהלינה חמץ תאפינה [מנחות עז:ב]** ומהנאמר בקרבן תודה **(וי צו ז,יא) על-חלת לחם חמץ** מכאן שחלות מצות הן באותו שיעור (מספרית, נפח כל לחם וכל מצה) של לחמי חמץ. ולימוד זה צ"ב כיצד למדו חז"ל. עי' מתיבתא ויש לעיין בטעמי המקרא.

מוצע הפתרון הבא

[רש"י (וי צו ז,ב)] ... והקריבו על-זבח התודה – ארבעה מיני לחם: חלות, ורקיקין, ורבוכה שלשה מיני מצה, וכתיב: **(וי צו ז,ג) על-חלת לחם חמץ וגו'.** וכל מין ומין עשר חלות. כך מפורש במנחות (עז,א). ושעורן - חמש סאין ירושלמיות, שהן שש מדבריות; עשרים עשרון. **(וי צו ז,ב) מרפכת** - לחם חלוט ברותחין כל צרכו.

(וי צו ז,ב) והקריבו על-זבח התודה – מונח מונח רביע, בקריאה ללא פסק שיעורן של ארבעה מיני לחם שש סאים מדבריות, רביע מייצג 4 סאים, כל מונח מייצג סאה. סה"כ 6 סאים.

(וי צו ז,ב) והקריבו על-זבח התודה – מונח פסק מונח רביע, בקריאה עם פסק, ילמד כי מעשרה עשרונים יעשו 30 מצות, 10 חלות, 10 רקיקין, 10 רבוכה. מעשרה עשרונים האחרים יעשו 10 לחמי חמץ. הפסק חילק נפחי סולת שווים למצות בשלושה סוגים וללחם חמץ בסוג אחד. איפה = שלושה סאים = עשרה עשרונים = 10 עומר (שם' בשלח טז,לו) **והקעמך עשירית האיפה הוא: פ**). כל שלוש מצות היוו עומר, כגון שלוש מצות שנתנו לכהנים מלחמי התודה.

פתרון השאלות על חלות לחם חמץ נלמד בגזרה שווה משני לחמי חמץ המוקרבים בחג השבועות. חלות מצות מוקשים מחלות לחם חמץ.

ויקרא אמר כגז: (בשבועות) ממושבתים תביאו לחם תנופה שתיים שני עשרנים (נמצא כל אחד של עשרון) סלת

תהלינה (רש"י מנחות עז,ב) מיתור אות יו"ד למד לעשרה לחמי תודה שכל אחד בנפח עשרון סולת כמו כל אחד משני לחמי עצרת **בכורים לה:**

לומד כאן שכל לחם חמץ של תודה הוא בנפח עשרון סולת כמו כל אחד משני לחמי עצרת

סלת תהלינה. הלמוד של **(רש"י מנחות עז,ב)** מיתור אות יו"ד למד לעשרה לחמי תודה.

טעם מלת **סלת** – מונח מרבה למודים במלה הבאה ואפשר שגם בטעמה **תהלינה**. כאילו כתוב **תהלינה תהלינה** לכן מתקבלים לפחות שני מכפילי עשר.

מכפיל של עשרה לחמי חמץ של תודה כדי לקבל "עשרה עשרונות = איפה" **עבור** סך הנפח לחלות מצות **ועבור** שכל סוג חלות מצות יהיה של עשר מצות, מעביר את הידיעות האלו ימינה מעל הפסק אל הכתוב **(וי אמר כגז) ממושבתים תביאו**, עתה מוסבר **ממושבתים** – קדמא ואולא במלה אחת בתפקיד שוויון, (א) איפה לחמץ איפה למצות; זה עשרה עשרונים לחמץ עשרה עשרונים למצות; היות ויש שלוש מיני מצות, כל מין יעשה משליש איפה (=סאה) זוהי האיפה לשלושה סוגי חלות מצות. (ב) המספר עשר מלמד גם על עשרה לחמי חמץ ושוויון מספרי בכל מין מצה עשר חלות מצות ושוויון נפחי בין כל שלושים המצות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טו"ר) כי במצוותך האמנתי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א; תמצית ההשערות: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחה – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף- בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, ו; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בהצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עמירה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עמירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים/בתושבע"פ.

רבוכה דלא נאמר בו מצות (לגבי לחמי תודה ואין להביאם בשלמי נזיר) דבי ר' ישמעאל תנא "מצות" כלל חלות ורקיקין פרט אין בכלל אלא מה שבפרט חלות ורקיקין אין מידי אחרינא לא. ועי' תד"ה אין בכלל אלא מה שבפרט בכל מקום שיש כלל ופרט רגיל רבינו שמואל לפרש דאיצטריך רחמנא למכתב הכלל שלא נרבה דבר הדומה לפרט וכן מוכיח כאן דאי לאו דהוה כלל ופרט משמע הכא דהוה ילפינן רבוכה מלחמי תודה.

נספח. דרך אחרת להסבר

[ציודה לדרך, איילנבורג, י"ב, ע' סה, אוצה"ח] [ציודה לדרך ויקרא (פרשת צו), ז, יב]

ועוד הקשו התוספות על פירוש רש"י, ועוד אי מיר"ד (תהלינה) ילפינן עשר חלות למה לן גז"ש דתרומת מעשר הא כיון דאמר רחמנא (ויי צו ז,ד) והקריב מנח אֶת־דְּמֵי מִנְחָתוֹ מִכֹּל-קֶרְבָּן ודרשינן [בבלי מנחות עז,ב] אֶת־ה' שלא יטול פרוסה (אלא שלם) ולמדנו עשרון לחלה על כרחין (כרחיק) אחד מ' נוטל, עכ"ל (ואין צורך בגז"ש). ונראה לי דגרסינן בדבריו אי מיר"ד ילפינן עשר עשרונות, דדא הוא מאי דילפינן מיר"ד. והקושיא קושיא עצומה דבדואי אחר דאית לן קרא לעשרונות שיהי' ו' ואית לן קרא מייתור מלת תְּבִיאָא למילף כמה חלות יעשו מעשר עשרונות כיון דלמדנו הקש מנחה זו (מקיש ממנחת עצרת) למנחת תודה, מה בזה משני עשרונים שני חלות שהוא עשרון אחד לכל חלה אף הכא עשרון אחד לכל חלה, ואם כן מעשר עשרונות נעשו עשר חלות, ואמר קרא אחד מכל קרבן שהוא אחד שלם ולא פרוסה אם כן אם נקח חלה מעשרה חלות שונות פשיטא שהוא אחד מעשר, ולמה לן אם כן הגזירה שוה. ומה שנראה לי לתרץ בזה הוא, דהגזירה שוה נהי דמינה ילפינן שההרמה הוא אחד מעשרה אבל עדיין לא ידענו אלו עשרה מה הם אם עשרונות אם קפיזין או חלות עשויות משני עשרונות שיעשה עשר חלות שונות משני עשרונות וירים אחת מהם והרי הוא אחד מעשר, ולהכי אתא תְּבִיאָא ללמדנו שאין החלות אלא מעשרון (ט: שוויון נפח סלת בכל חלת חמץ, המרמוז בתבנית הטעמים ממושבת־תיכים קדמא ואולא במלה אחת). ומפני שיש לנו שני דברים כאן האחד שמביא שני עשרונות והשני שעושה כל חלה מעשרון ונוכל לומר שההקש הוא למנין העשרונות לא לעשרון לחלה, לזה אתא מלת תְּבִיאָא לומר שאין ההקש אלא לעשרון לחלה. ואם כן עיקר לימוד אחד מעשרה הוא מהגזירה שוה אלא דאנו צריכים עדיין להקש תְּבִיאָא לידע מה עשרה הם אלו, והקש תביאו לא ישלם כדי שנבאר אותו לכמות הסולת שבכל חלה, אחר שהייתי יכול לומר שיהיה עשר חלות משני עשרונות, להכי אתא תְּבִיאָא לבאר ההקש לבד שאינו אלא לעשרון לחלה, ועכשיו

נבין שאחד מעשרה דילפינן מהגזירה שוה הוא עשרון מעשר עשרונות, זה נראה לי. והתוספות הביאו גרסא אחרת והוא דלא תריץ גמרא אלא ת"ל תהיינה, ולא גריס קושיא אימא עשרה קפיזי וגם לא תירץ רבא בעשרונות דבר הכתוב. ולזה הם מפרשים דהלמוד הוא ממלת תהיינה בעצמה שהוא מיעוט וירצה שני עשרונות תהיינה אלו החלות של לחם הפנים אבל מה שתביאו לא יהיה שני עשרונות. ועדין קשה להו בזאת הגירסא וזה הפירוש, דאין ראייה מזה דכיון דאי לא כתיב תהיינה לא הוה ידעינן לענין מאי אמר הכתוב הקשא דתביאו לומר כל מה שתביאו ממקום אחר יהיה בענין הזה, אי לענין שיהיה עשרון לחלה כבשתי הלחם והוה להו עשר עשרונות דממה נפשך איכא עשר חלות משום תרומה, או לענין למימר דמה אלו שני עשרונות אף להלן שני עשרונות לעשר חלות, אם כן השתא דכתיב תהיינה למעט מההקש מה ראיית לומר שבא למעט שני עשרונות ולומר אלו דוקא שני עשרונים, אימא דלעולם ההקש הוא לשני עשרונים והמיעוט הוא לומר אלו דוקא עשרון לחלה, עכ"ל. ולי נראה דאי מהא לא קשיא דנוכל לומר דהכתוב מכריחנו לומר זה המיעוט אינו אלא לשני עשרונות שאמר שני עשרונים תהיינה וסמך לשני עשרונים מלת תהיינה דמכאן נראה דבדואי המיעוט הוא לשני עשרונים דסמך ליה. ומאי דקשיא לי בזה הוא דאי תהיינה מיעוטא והכי דריש, מה בין דברי הברייתא לדברי רב יצחק בר אבדימי, הא ברייתא אמרה ת"ל תהיינה, ובעי הגמרא מאי גמרא ואמר רב יצחק בר אבדימי תהיינה כתיב. ומי לא ראה דתהיינה כתיב. ועוד קשה לי דאחר דנמעט ממיעוט תהיינה דלא יהיו שני עשרונות אלו כמו שהם שני הלחם, עדיין לא נדע כמה יהיו אם עשר או שמונה או שש או מספר אחר, וכונת התנא אינו למעט שלא יהיה שני עשרונות לבד אלא למילף שיהיו עשר עשרונות, ומהמיעוט לא נוכל ללמוד זה אלא אם נאמר דאחר דנמעט דלא אתא מלת תביאו למנין העשרונות אחר דאינם שוים בעשרונות דאמר תהיינה אלו שני עשרונות ולא מה שתביאו, אם כן אתא לעשרון לחלה וכבר ידענו מהגזירה שוה שצריך שיהיה אחד מעשר ואחד שלם ולא פרוסה ומזה נלמוד דאינם אלא עשר חלות מעשר עשרונות, והוא תירוץ דחוק, עכ"ל. ולי קשה קושיא אחרת והיא גדולה אלי על הברייתא גופה דקאמרה ת"ל תהיינה, בין לפירוש רש"י דדריש יו"ד יתירה לרובי דלהוי עשר עשרונות ובין לפירוש התוספות דהלמוד הוא ממלת תהיינה בעצמה שהוא מיעוט, שהרי לעיל מינה בפסוק וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' (לקמן כג, טו), כתיב גם כן תהיינה והתם מאי איכא למימר שהרי אי אפשר למדרש מלת תהיינה לא כפירוש רש"י ולא כפירוש התוספות, וצל"ע:

[משנה חולין פ"ב, מ"י]

[*] (במת חולין שלא הוקדשה קודשת הגוף בחזין או בפנים) השוחט לשם (אחד או יותר מהבאים) עולה לשם זבחים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיתו פסולה ורבי שמעון מכשיר. שנים אחוזין בסכין ושוחטין אחד לשם אחד מכל אלו ואחד לשם דבר כשר שחיתו פסולה השוחט לשם חטאת לשם אשם ודאי לשם בכור לשם מעשר לשם תמורה שחיתו כשרה זה הכלל כל דבר שנידר גנידיב השוחט לשמו אסור ושאינו נידר גנידיב השוחט לשמו כשר: